

Taotluse „Diabeediga lapse toetamine haridusasutuses“ lisaandmete esitamine tervishoiuteenuse loetelu täiendustepanekute osas

1. Kuidas on kahe diabeedikeskuse kaudu tagatud ühtlane teenuse kättesaadavus üle kogu Eesti?

Kõik diabeeti põdevad lapsed Eestis on jälgimisel kas Tallinna Lastehaiglas või TÜK Lastekliinikus, kus asuvad ka diabeedikeskused. Siiani on projekti „Tervise edendamine lasteaias ja koolis“ raames pakkunud teenust diabeedi- ja kooliõed üle Eesti. Teenus tellitakse Tallinnas ja Tartus asuvate diabeedikeskustes töötavate endokrinoloogide poolt. Vajadus antud teenuse järele on suurem, kui projekti ressurss seda võimaldab. Eesti Haigekassa püsiva rahastuse korral saavad õed teenuse pakkumist jätkata ja pakkuda seda kõigile antud teenust vajavatele diabeediga lastele üle Eesti.

2. Kirjeldada koolituste korraldust, mille tulemustele on viidatud teadusuuringutes (p.3.2) ja ravijuhendites (p.3.3), millistel juhtudel on tegemist lapsele ja millistel juhtudel haridusasutuse personalile suunatud koolituste, nõustamisega. Kelle poolt, mis vormis, millise kestusega ning regulaarsusega olid koolitused korraldatud? Tulemused esitada erinevate koolituste/sekkumiste lõikes.

Lisame manusena kokkuvõtlikud tabelid taotluse alapunkt 3.2 viidatud ülevaateartiklites käsitletud uuringutest (Edwards, D 2014 ja Pansier, B 2015).

3. Selgitada, mille poolest erineb taotletav teenus kehtivas tervishoiuteenuse loetelus erivajadustega õpilaste koolitervishoiuteenusest (kood 3082) ning lapsele suunatud tegevuse korral kooliõe, diabeediõe, perearsti või endokrinoloogi poolt tehtavast nõustamisest?

Taotletava teenuse puhul pakutakse teenust ka koolieelsetes lasteasutustes või lastehoidudes, kus käivad eelkooliealised diabeeti põdevad lapsed. Teenust vajavatest lastest pooled on eelkooliealised lapsed.

Koolitervishoiuteenust pakutakse ainult põhi- ja üldkeskharidust omandavale õpilasele. Sotsiaalministri määrusega korraldatud koolitervishoiu teenuste osutamine hõlmab peamiselt tervise edendamist ja haiguste ennetamist koolis, kuid ei ole mõeldud kroonilise haigusega lapse seisundi pidevaks jälgimiseks (antud teenuse puhul diabeeti põdeva lapse veresuhkru mõõtmine ja selle taseme jälgimine, toidu süsivesikute koguse hindamine) ja ravi korraldamiseks (insuliinravi).

Algklassides käivad diabeeti põdevad lapsed vajavad kogu koolipäeva jooksul täiskasvanu abi ja toetust diabeediga seotud toiminguteks, mida ei suuda pakkuda kooliõde arvestades tema tööaega, töö mahtu või teenuse kättesaadavuse erinevust koolide lõikes. Kooliõde ei saa tegeleda otseselt meditsiiniliste erivajadusega õpilase raviga ning kohe vajadusel sekkuda, mis võib olla väga oluline näiteks kui diabeeti põdev laps vajab kiirelt insuliinidoosi muutmist või ka esmaabi hüpotglükeemia korral. Koolides, kus õde pole iga päev kohal, annavadki esmaabi, vajadusel kutsuvad kiirabi ja teavitavad lapsevanemaid õpetajad/kasvatajad.

Kooliõde, perearst, diabeediõde ja endokrinoloog nõustavad lapsevanemat ja last lühiajaliselt visiidi käigus ja seda peamiselt ravi eesmärgil. Diabeedi hea kontroll tagatakse regulaarse veresuhkru mõõtmise, teadliku toitumise ja paindliku insuliini annustamisega ja see peab olema tagatud kogu lasteaias- või koolipäeva jooksul. Seda toetust saavad pakkuda haridusasutuse töötajad, kes last pidevalt näevad ja temaga tegelevad (peamiselt rühma-, klassi-, abi- ja liikumisõpetajad).

Probleemiks on see, et kooliõel (nii üldharidus- kui ka erikoolides) puudub õpilase tervisliku seisundi kohta ülevaade, kuna kehtiva seadusandluse kohaselt ei pea lapsevanemad ega teised tervishoiutöötajad seda infot kooli personalile jagama. See raskendab diabeediga lapse nõustamist ja

Taotluse „Diabeediga lapse toetamine haridusasutuses“ lisaandmete esitamine tervishoiuteenuse loetelu täiendustepanekute osas

vajadusel tema abistamist. Taotletava teenuse puhul annab lapsevanem lasteaiale või koolile piisavalt ja adekvaatselt informatsiooni lapse diabeedi igapäevase kontrolli üksikasjade ja lapse erivajaduse kohta, aluseks on igale lapsele koostatud konkreetset juhised, mis edastatakse lapse tugiisikule.

Kõik kooliõed ei ole valmis ega oma ettevalmistust/teadmisi meditsiiniliste erivajadustega laste küsimustes personali õpetamiseks. Taotletava teenuse puhul koolitatakse ja nõustatakse lasteaegade ja koolide personali (peamiselt õpetajad sh lapse tugiisikud) pädevate ning oskuslike diabeedi- ja kooliõdede poolt, kes on saanud vastava ettevalmistuse. Koolitus- ja nõustamistegevuse tulemusena on õpetajad jm haridusasutuse personal võimelised last abistama ja toetama kogu lasteaia- või koolipäeva jooksul (veresuhkru mõõtmine/veresuhkru taseme hindamine, insuliini koguse arvutamine, vajadusel lapse abistamine insuliini manustamisel, toidu süsivesikute sisalduse arvutamine, aktiivse liikumise mõju arvestus veresuhkru kõikumistele jne)

4. Taotluse punktis 4.2 on toodud, et teenuse sisuks on haridusasutuse personali koolitamine ja nõustamine. Kas punktis 3.2 viidatud diabeeti põdevale lapsele suunatud tegevus pole teenuse sisuks?

Teenuse sisuks on haridusasutuste personali koolitamine ja nõustamine, mille tulemusena on personal võimeline pakkuma kvaliteetset teenust diabeeti põdevale lapsele kogu lasteaia- või koolipäeva jooksul. Teenuse sihtgrupp on diabeeti põdevad lapsed, kelleni jõutakse läbi sidusgrupi e haridusasutuste personali.

5. Kuna tegevus on suutud koolipersonalile, siis palume esitada tabelis 5.1 hinnatud vajadus ka koolide lõikes.

Tegevus on suunatud nii lasteaia- kui koolipersonalile. Eestis haigestub igal aastal 1. tüüpi diabeeti 60-70 last aastas. EHK projekti „Tervise edendamine lasteaias ja koolis“ vahenditest on pakutud teenust järgmiselt:

Aasta	Koolieelsed lasteasutused/arv	Üldhariduskoolid/arv	Lapsed ja noored/arv	Maakonnad/arv
2012	2	11	14	5
2013	10 sh 2 lastehoidu	21	32	9
2014	19	10	32	7
2015	16	16	34	11

Eesti Laste ja Noorte Diabeedi ühingu poolt pakuti teenust 2014. aastal 36 lapsele 35 erinevas haridusasutuses (17 koolieelset lasteasutust ja 18 kooli). Kokku sai 2014. aastal teenust 64 haridusasutuses (36 koolieelses lasteasutuses ja 28 koolis) 69 diabeediga last. ELDÜ poolt pakutud teenus oli rahastatud Eesti-Šveitsi koostööprogrammi Vabaühenduste Fondi ja Kodanikuühiskonna Sihtkapitali vahenditest. Kokku on 2012-2015 aastal saanud teenust 143 erinevat haridusasutust (67 koolieelset lasteasutust ja 76 üldhariduskooli) ja on toetatud 152 diabeeti põdevat last üle Eesti.

Teenuse vajadus on üle Eesti nii koolieelsetes lasteasutustes kui üldhariduskoolides ja enam-vähem võrdne prognoositud laste arvuga e 60-70 haridusasutust. Mõnes haridusasutuses on vajadus mitme

Taotluse „Diabeediga lapse toetamine haridusasutuses“ lisaandmete esitamine tervishoiuteenuse loetelu täiendustepanekute osas

lapse toetamiseks sh last toetavate tugiisikute nõustamiseks ning järjepidevaks toetamiseks. Eesti Haigekassa projekti raames oleme saanud pakkuda teenust umbes pooltele seda vajavatele lastele ja siiani ei ole teenus osadele lastele ja haridusasutustele kättesaadav. Teenuse pakkumine projekti raames tingib olukorra, kus teatud perioodil (detsember - märts) ei ole teenuse pakkumine rahastuse puudumisel võimalik, samas lapsed haigestuvad kõige enam talveperioodil. Oluline on tagada teenuse pakkumine aastaringelt vastavalt lapse ja pere vajadustele.

6. **Palume välja tuua, milline on ühe patsiendiga seotud koolitusmaterjalide kulu?** Ühe teenust saava haridusasutuse töötaja ja lapse kohta on kulu keskmiselt 8-10 eurot. Selle moodustavad:
- koolitusega kaasnevatele dokumentide printimine: trükitud ravijuhis ja tunnistus osalejatele;
 - trükitud koolitusmaterjalid: 1., 2. ja 3. taseme juhised (1. tase - infoleht "Lühiülevaade diabeedist ja esmaabist", 2. tase - brošüür "Mis on diabeet" ja materjal "I TÜÜPI DIABEET. Juhendmaterjal haridusasutuse töötajale" ja 3. tase „Praktiline juhised last igapäevatoimingutes abistavale haridusasutuse töötajale“).